

Zemkopības ministrija

Kopējās lauksaimniecības politikas nākotne:

Ekspertu darba grupa

**Tematiskā darba grupa:
Lauku telpa
4.sanāksme**

12.04.2021.

Tematiskās diskusijas – Lauku telpa - paveiktais

Iepriekšējās diskusijas:

- 08.04.2019.
- 06.08.2019.
- 25.02.2020.

ZM izstrādājusi situācijas analīzi specifiskajam mērķim SO8 Lauku apvidi

Identificētās vajadzības

- Nodarbinātības un ienākumu iespējas, atbalstot uzņēmējdarbību un ražošanu, t.sk., bioekonomikas veicināšana alternatīvu ienākumu gūšanai un papildus nodarbinātības iespēju radīšanai.
- Kopdarbības atbalsts, t.sk., zaļā publiskā iepirkuma veicināšanai, īsajām piegādes ķēdēm.
- **Sadarbībā ar citām iesaistītajām pusēm kompleksi risināmi** lauku teritoriju izaicinājumi kvalitatīvas dzīves vides saglabāšanai un izveidei, nodrošinot pakalpojumu pieejamību (t.sk. medicīna, izglītība, kultūra, komercbankas), infrastruktūras pieejamību (ceļi, interneta pārklājums, elektroenerģijas pieslēgumi, dzīvojamais fonds, mobilitāte), kā rezultātā saglabātos apdzīvotība laukos.
- Finanšu resursu pieejamība uzņēmējdarbībai (īpaši, mazajiem un vidējiem).
- Teritorijas identitāte (t.sk. teritoriju zīmoli).

Horizontālā mērķa ietvaros īstenojamās konkurētspējas sekmēšanas vajadzības

- Kvalitatīva izglītība un zināšanas – pieejamība, gan kvalifikācijas celšana, gan pārkvalificēšanās.

Notikušās diskusijas rezultātā panākta vienošanās par šādiem jautājumiem:

- ✓ Atbalstu pašvaldību infrastruktūrai un nelauksaimniecības uzņēmējdarbības aktivitātēm īsteno ar LEADER pieeju, palielinot LEADER finansējumu;
- ✓ LEADER teritorija ir visa Latvijas teritorija, ietverot pilsētas ar iedzīvotāju skaitu līdz 15 000. Nav atsevišķa lauku teritorijas definīcija.
- ✓ Saglabāt abus līdzšinējos atbalsta sadales kritērijus, izvērtējot iespēju pievienot vēl kādu, piemēram, IKP, attāluma kritēriju.
- ✓ Pierīgā (novados, kas robežojas ar Rīgu) ir paredzēts diferencēts atbalsts ar atsevišķu atbalsta aploksni. Nepieciešama papildu diskusija, lai izvērtētu iespēju esošām VRG apvienoties 1 – 2 VRG un noteikt atbalstāmās aktivitātes.
- ✓ Organizēt atsevišķu ekspertu darba grupu par Zaļā publiskā iepirkuma veicināšanas aktivitātēm, lai vienotos par atbalstāmajām darbībām, atbalsta pretendentiem. Uzsvars uz īso piegādes ķēžu veidošanu un atbalstīšanu.

Vajadzību novērtējuma un KLP stratēģiskā plāna intervenču matrica

		1	2	3	4	5	6
	KLP INTERVENCES	Nodarbinātības un ienākumu iespējas	Kopdarbības atbalsts, ZPI un īsās piegādes ķēdes	Finanšu resursu pieejamība	Kompleksi risināmi lauku teritoriju izaicinājumi kvalitatīvas dzīves vides saglabāšanai un izveidei, nodrošinot pakalpojumu pieejamību	Teritorijas identitāte	Kvalitatīva izglītība un zināšanas – pieejamība, gan kvalifikācijas celšana, gan pārkvalificēšanās.
1	Darbību īstenošana, ietverot sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu, saskaņā ar SVVA stratēģiju, t.sk.:						
1.1.	Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas						
1.2.	Kopienų spēcinošas un vietas attīstības sekmējošas iniciatīvas						
1.3.	Atbalsts zaļā publiskā iepirkuma nodrošināšanai un veicināšanai						
2	VRG darbības nodrošināšana un teritorijas aktivizēšana						
3.	Kombinētais finanšu instruments						

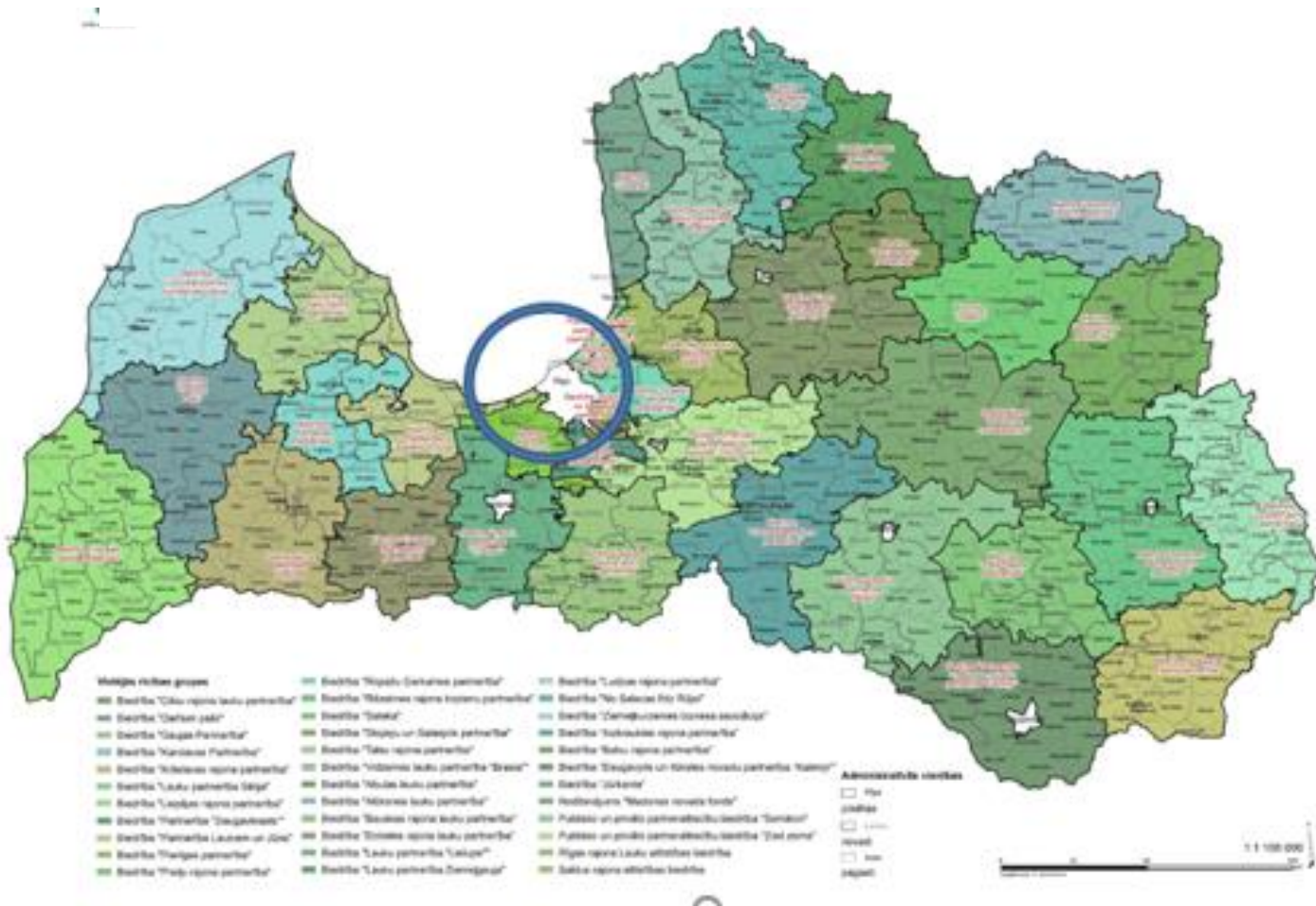
Ārpus KLP SP risināmās vajadzības, sadarbībā ar citām iesaistītajām pusēm

7. Atvieglota nodokļu politika mazajiem uzņēmējiem lauku teritorijā, īpaši, uzsācējiem.

LEADER teritorija

LEADER teritorija ir visa Latvijas teritorija, ietverot pilsētas ar iedzīvotāju skaitu līdz 15 000, un Pierīgas teritorijā (novados, kas robežojas ar Rīgu (pēc ATR Mārupes, Olaines, Ķekavas, Salaspils, Ropažu, Ādažu novads)) paredzot diferencētu atbalstu.

Lauku teritorija – visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas un novadu administratīvos centrus (salīdzinot ar lauku teritorijas definīciju 2014.-2020. - Ādaži, Grobiņa, Mārupe, Saulkrasti, Ulbroka, Valka).

Rīgā un pārējās pilsētās ar iedzīvotāju skaitu virs 15 000 – tirdzniecības vietu izveide, ja to veido VRG teritorijas lauksaimniecības produkcijas ražotāji, pārstrādātāji, kooperatīvi, mārketinga un vietējo rīcības grupu īstenotas sadarbības aktivitātes

Kritēriji LEADER finansējuma sadalei

- 50% - **iedzīvotāju skaits** vietējās rīcības grupas darbības teritorijā (1iedz.)
- 50% - vietējās rīcības grupas darbības teritorijas **platība** (1km²)

IKP, attālums

Iekšzemes kopprodukts statistiskajos
reģionos un republikas pilsētās (faktiskajās
cenās)

	2018	
	Faktiskajās cenās; tūkst. eiro	Uz vienu iedzīvotāju, eiro
LATVIJA	29142539	15129
Rīgas reģions	16395470	25820
Pierīgas reģions	4422346	11993
Vidzemes reģions	1811796	9678
Kurzemes reģions	2578180	10678
Zemgales reģions	2023431	8743
Latgales reģions	1871716	7133

Lauku telpa – LEADER pieejas īstenošana (10% no ELFLA)

Atbalsts SVVA stratēģiju īstenošanai (72,3milj.)

80%
(49,16milj.EUR)

20%
(12,29milj.EUR)

Līdz 17% ELFLA
VRG
(10,85milj.EUR)

Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas (**vismaz 50%**)

Uzņēmējdarbības radīšana, attīstība
(apgrozījums līdz 150 000 EUR/gadā), t.sk.:

- tūrisms,
- lauksaimniecības produktu pārstrāde,
- darbinieku produktivitātes kāpināšana

Tirdzniecības vietas izveide/labiekārtošana
(apgrozījums līdz 150 000 EUR/gadā)

Kopienas spēcinošas un vietas attīstības sekmējošas iniciatīvas

Teritorijas sakārtošana un sabiedrisko aktivitāšu dažādošana

«Viedo ciemu» stratēģiskā attīstība

Jauniešu iniciatīvas

Starpteritoriālā un starpvalstu sadarbība

Atbalsts zaļā publiskā iepirkuma nodrošināšanai un veicināšanai

Infrastruktūra uzglabāšanai, loģistika, veicinoši pasākumi

Atbalsts pieejams, ja tas ir apstiprināts kā **VRG stratēģijas stratēģiskais projekts**

VRG darbības nodrošināšana un aktivizēšana

VRG darbības nodrošināšana
(algas un tehniskais nodrošinājums)

Teritorijas aktivizēšana
(semināri, apmācības, pirmsprojektu iesniegšanas konsultācijas u.c.)

Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas **Jaunu produktu un pakalpojumu radīšanai**

Vienkāršotā izmaksa «Lauku biļete»

Atbalsta pretendenti	Atbalsta intensitāte	Viena projekta maksimālā attiecināmo izmaksu summa
Fiziska vai juridiska persona, kura plāno uzsākt saimniecisko darbību	➤ vienreizējs maksājums *	➤ 5 000 EUR

* Tiks sagatavota metodika vienreizēja maksājuma ieviešanai.

Atbalsta saņemšanas teritorija - lauku teritorija.

Atbalsta saņemšanas nosacījums - izstrādāts biznesa plāns jauna produkta vai pakalpojuma radīšanai.

Atbalsta maksājums tiek izmaksāts divās daļās – pirmais maksājums 80% apmērā, otrs maksājums 20% apmērā atbilstoši biznesa plānam. Pēdējais maksājums tiek veikts pēc biznesa plāna pilnīgas īstenošanas.

Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas
**Jaunu produktu un pakalpojumu radīšanai, esošo produktu un pakalpojumu attīstīšanai, to realizēšanai
tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšanai (I)**

Ietver arī tūrismu, lauksaimniecības produktu pārstrādi

Atbalsta pretendenti	Atbalsta intensitāte *	Viena projekta maksimālā attiecināmo izmaksu summa *
Uzņēmēji ar apgrozījumu līdz 150 000 EUR/gadā (arī fiziska persona, kas plāno uzsākt)	➤ 40%	➤ līdz 200 000 EUR
Kooperatīvās sabiedrības	➤ 40%	➤ līdz 200 000 EUR
Pašvaldības kopprojekts ar uzņēmēju lauku teritorijā	➤ 40%	➤ līdz 200 000 EUR

* VRG SVVA stratēģijā var palielināt atbalsta intensitāti (max līdz 75%) un samazināt maksimālo attiecināmo izmaksu summu.

Sasniedzamie rādītāji:

- rada jaunu darba vietu projekta īstenošanas nozarē;
- uzsākšanai - sasniedz neto apgrozījumu vismaz 30% apmērā no projekta attiecināmo izmaksu summas;
- attīstībai – palielina vismaz par 10% neto apgrozījumu pret pēdējo noslēgto gadu vai palielina to vismaz par 30 % no projekta attiecināmo izmaksu summas.
- kooperatīvās sabiedrības – palielina biedru skaitu par 10% vai iepriekš minētais apgrozījuma palielinājums, t.sk. apgrozījuma palielinājums ar biedriem.
- biedrības, nodibinājumi – rada darba vietu vai palielina ieņēmumus no saimnieciskās darbības vismaz par 20 % no projekta attiecināmo izmaksu summas.

Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas
Jaunu produktu un pakalpojumu radīšanai, esošo produktu un pakalpojumu attīstīšanai, to realizēšanai tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšanai (II)

Darbinieku produktivitātes kāpināšana (mācības)

Atbalsta pretendenti	Atbalsta intensitāte *	Viena projekta maksimālā attiecināmo izmaksu summa *
Uzņēmēji ar apgrozījumu līdz 150 000 EUR/gadā	➤ 40%	➤ līdz 200 000 EUR

* VRG SVVA stratēģijā var palielināt atbalsta intensitāti (max līdz 75%) un samazināt maksimālo attiecināmo izmaksu summu.

Nosacījumi:

- atbalsta pretendents reģistrēts VRG darbības teritorijā.
- atbalsts pieejams darbinieku dalībai mācībās, kurās apgūst Izglītības kvalitātes valsts dienestā licencētu vai akreditētu izglītības programmu un par kuru sekmīgu apguvi tiek saņemts sertifikāts, vai maksa par transportlīdzekļa vadītāja apmācību, ja tiek iegūta atbilstošās kategorijas transportlīdzekļa vadītāja apliecība.

Sasniedzamais rādītājs:

- atbalsta saņēmējs vienojas ar darbiniekiem turpināt darba attiecības vismaz 18 mēnešus pēc projekta īstenošanas, un par darbiniekiem tiek maksātas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas
Vietējās produkcijas realizēšanai paredzētas vides radīšanai vai labiekārtošanai, kā arī jaunu realizācijas veidu ieviešanai un to atpazīstamības tēla veidošanai

Atbalsta pretendenti	Atbalsta intensitāte *	Viena projekta maksimālā attiecināmo izmaksu summa *
Uzņēmēji ar apgrozījumu līdz 150 000 EUR/gadā	➤ 40%	➤ līdz 200 000 EUR
Kooperatīvā sabiedrība	➤ 40%	➤ līdz 200 000 EUR
Pašvaldības (tirdzniecības vietas izveide, kopprojekts ar uzņēmēju)	➤ 40%	➤ līdz 200 000 EUR

Ja projektu īsteno pilsētā, kurā ir vairāk nekā 15 000 iedzīvotāju, atbalsta pretendents ir lauksaimniecības produktu ražotājs, lauksaimniecības produktu pārstrādātājs vai lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība un šī persona ir reģistrēta VRG darbības teritorijā

* VRG SVVA stratēģijā var palielināt atbalsta intensitāti (max līdz 75%) un samazināt maksimālo attiecināmo izmaksu summu.

Sasniedzamie rādītāji:

- rada jaunu darba vietu projekta īstenošanas nozarē;
- uzsākšanai - sasniedz neto apgrozījumu vismaz 30% apmērā no projekta attiecināmo izmaksu summas;
- attīstībai – palielina vismaz par 10% neto apgrozījumu pret pēdējo noslēgto gadu vai palielina to vismaz par 30 % no projekta attiecināmo izmaksu summas.
- kooperatīvās sabiedrības - palielina biedru skaitu par 10% vai iepriekš minētais apgrozījuma palielinājums, t.sk. apgrozījuma palielinājums ar biedriem.
- biedrības nodibinājumi – rada darba vietu vai palielina ieņēmumus no saimnieciskās darbības vismaz par 20 % no projekta attiecināmo izmaksu summas.

Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas

Kritēriji atbalsta intensitātes paaugstināšanai, piemēram,

- **Kopprojekts** (paaugstināta atbalsta intensitāte) – kopdarbība starp ne vairāk kā 3 uzņēmējiem (izņemot biedrības, nodibinājumi), kooperatīvās sabiedrības projekts un pašvaldības kopprojekts ar uzņēmēju.
- **Inovācijas** – saskaņā ar Kopējo noteikumu regulas projektu SVVA atbalsta vietējā līmeņa inovācijas (esošajā – SVVA stratēģijas teritorijas līmenī) - jauns produkts vai pakalpojums prece, metode vai pakalpojums, kas ir pilnīgi jauns vai kam ir uzlabotas funkcionālās īpašības vai mainīts paredzamais lietošanas veids, tai skaitā mainīti vai uzlaboti tehniskie parametri, sastāvdaļas, materiāli, pievienotā programmatūra vai lietotājam draudzīgas īpašības. Jaunām iekārtām vai paplašinājumiem jābūt ar būtiskiem specifiskācijās uzlabojumiem.
- **Bioekonomika** - ietver atjaunojamo bioloģisko resursu ražošanu un to pārveidošanu pārtikā, lopbarībā, bioloģiskas izcelsmes produktos un bioenerģijā. Lauksaimniecība, mežsaimniecība, zvejniecība, pārtikas, celulozes un papīra ražošana, kā arī daļēji ķīmiskā, biotehnoloģiju un enerģētikas nozare ir bioekonomikas sastāvdaļas, tostarp pāreja uz pilnīgu noslēgtā cikla ekonomiku, kurā viena procesa atkritumprodukts ir otra procesa izejmateriāls.
- **Sociālā uzņēmējdarbība** – atbalsta pretendents ir sociālais uzņēmums, kuram ir piešķirts sociālā uzņēmuma statuss un kurš veic labvēlīgu sociālo ietekmi radošu saimniecisko darbību (piemēram, sociālo pakalpojumu sniegšana, iekļaujošas pilsoniskas sabiedrības veidošana, izglītības veicināšana, atbalsts zinātnei, vides aizsardzība un saglabāšana, dzīvnieku aizsardzība vai kultūras daudzveidības nodrošināšana).

Kopienu spēcinošas un vietas attīstības sekmējošas iniciatīvas Teritorijas sakārtošanai un sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai

Atbalsta pretendents	Atbalsta intensitāte *	Viena projekta maksimālā attiecināmo izmaksu summa *
Juridiska vai fiziska persona, biedrības, nodibinājumi, reliģiskas organizācijas, pašvaldības, kas īsteno sabiedriskā labuma projektu **	➤ 70%;	➤ līdz 50 000 EUR ➤ līdz 100 000 EUR (pašvaldības infrastruktūra)

* VRG SVVA stratēģijā var palielināt atbalsta intensitāti (nosakot kritērijus, max līdz 90%) un samazināt maksimālo attiecināmo izmaksu summu

** **Sabiedriskā labuma projekts** - ir projekts, kurā plānotajam mērķim nav komerciāla rakstura, **par projekta rezultātu netiek prasīta samaksa** un kurš ir publiski pieejams. Tas nav kvalificējams kā valsts atbalsts.

FM skaidrojums - «ja no kultūras iestādes apmeklētājiem vai sabiedrībai pieejama **kultūras, kultūrvēsturiskā mantojuma** saglabāšanas vai **dabas aizsardzības** pasākuma dalībniekiem tiek prasīta samaksa, kas sedz tikai daļu no faktiskajām izmaksām [mazāk kā 50% no kopējā pasākuma budžeta], šim pasākumam tik un tā nav saimnieciska rakstura, jo šādu samaksu nevar uzskatīt par reālu atlīdzību par sniegto pakalpojumu.»

Kopienu spēcinošas un vietas attīstības sekmējošas iniciatīvas **Jauniešu iniciatīvu attīstības projekti (vienkāršotās izmaksas)**

Atbalsta pretendents	Atbalsta intensitāte	Viena projekta maksimālā attiecināmo izmaksu summa
Biedrības, nodibinājumi, kas pārstāv jauniešu intereses	➤ Vienreizējs maksājums*	➤ 5 000 EUR

* Tiks sagatavota metodika vienreizēja maksājuma ieviešanai

Mērķauditorija - bērni un jaunieši vecumā no 7 līdz 25 gadiem

Atbalsta īstenošanas teritorija - lauku teritorija

Atbalsts pieejams, lai nodrošinātu iespēju iegūt dzīvei nepieciešamās prasmes, zināšanas un kompetences neformālās izglītības ceļā

Kopienu spēcinošas un vietas attīstības sekmējošas iniciatīvas «Viedo ciemu» stratēģiskai attīstībai

Atbalsta pretendents	Atbalsta intensitāte *	Viena projekta maksimālā attiecināmo izmaksu summa *
Biedrības, nodibinājumi, kas ir saistīti ar kopienas, kura atbilst «viedā ciema» pazīmēm	➤ 70%;	➤ 20 000 EUR uz teritoriālo vienību

* VRG SVVA stratēģijā var palielināt atbalsta intensitāti (nosakot kritērijus, max līdz 90%) un samazināt maksimālo attiecināmo izmaksu summu

«Viedajam ciemam» ir aktīva darbība vismaz 2 gadus (ir sasniegti izmērāmi rezultāti)

Atbalsts pieejams «viedā ciema» ilgtermiņa stratēģiskā plāna izstrādei un kapacitātes stiprināšanai

Kopienu spēcinošas un vietas attīstības sekmējošas iniciatīvas
VRG starpvalstu/ starpteritoriālās sadarbības projekti

Atbalsta pretendents	Atbalsta intensitāte	Viena projekta maksimālā attiecināmo izmaksu summa
Vietējās rīcības grupas	➤ 100%;	➤ līdz 100 000 EUR

SVVA stratēģijas stratēģiskais projekts (tas paredzēts visās sadarbības projektā iesaistīto VRG stratēģijās)

Atbalsts zaļā publiskā iepirkuma nodrošināšanai un veicināšanai

Kopprojekta atbalsta pretendenti	Atbalsta intensitāte	Viena projekta maksimālā attiecināmo izmaksu summa
Pašvaldības	➤ 90%;	➤ līdz 1 000 000 EUR

Plānotās atbalstāmās darbības	Atbalsts aktivitātē «Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas»
<ul style="list-style-type: none"> Ražošanas, uzglabāšanas vietas izveide (infrastruktūra, pamatlīdzekļi, programmnodrošinājums, darbības izmaksas). Loģistikas nodrošināšana (transportlīdzekļu iegāde). VRG īstenoti veicināšanas pasākumi Vairāku pašvaldību kopdarbība 	<p>Pašvaldības kopprojekts ar uzņēmēju (lauku teritorijā) - pašvaldības īpašumā vai valdījumā esošas infrastruktūras izveidei, pamatlīdzekļu iegādei, programmnodrošinājums.</p> <p>Uzņēmējdarbības attīstības projekts (ēdināšanas pakalpojuma sniedzējs)</p>
Īsās piegādes ķēdes	Tirdzniecības vietu , t.sk. tirdzniecības platformas, izveide Mārketinga aktivitātes

LEADER atbalstāmās darbības Pierīgas vietējās rīcības grupās (1-2 VRG)

2 milj. EUR

Tirdzniecības vietas
(veido lauksaimnieki prod. ražotāji, pārstrādātāji,
kooperatīvi)

Atbalsts zaļā publiskā iepirkuma nodrošināšanai
un veicināšanai

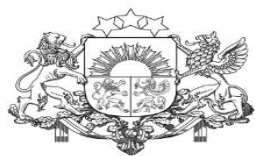
Sociālā uzņēmējdarbība

Sadarbība (nacionālā un starpvalstu līmenī) ar
mērķi dot ieguldījumu:
-resursu efektīvā izmantošanā (bioekonomika);
-inovācijas

Apdzīvoto vietu kopienu veidošana, aktivizēšana,
vietas piederības veicināšana, viedie ciemi un
kopstrādes telpas

Lauku telpas kopsavilkums –

- ✓ tirdzniecības vietu izveidei,
- ✓ mārketinga aktivitātēm,
- ✓ zaļā publiskā iepirkuma veicināšanai,
- ✓ sadarbības aktivitātēm,
- ✓ ar bioekonomiku saistītām aktivitātēm,
- ✓ viedo ciemu veicināšanas aktivitātēm,
- ✓ kopstrādes telpu veidošanai.

Zemkopības ministrija

Atbalsta intervence- Kombinētais finanšu instruments – maziem lauku uzņēmējiem

*Aizdevums līdz
100 000 EUR*

*Daļēja pamatsummas
dzēšana 50% apmērā, bet
ne vairāk par 40 000 EUR*

Prioritāte

1. Augļkopība, dārzenkopība,
2. Lopkopība
3. Bioloģiska l/s
4. Projekti kas dod ieguldījumu pirmapstrādē/ pārstrādē

Atbalstāmas darbības:

- Nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības radīšana un attīstība
- Lauksaimnieciskās darbības radīšana un veicināšana, atbalstot mazās un vidējas lauku saimniecības un arī gados jaunos lauksaimniekus

Atbalsta pretendents

- ✓ SI/apgrozījums: līdz 150 000 EUR/gadā
- ✓ Ja veic l/s, lauksaimnieciskā izglītība: l/s - 160 stundas, jauniem l/s 320 stundas (augstākā, prof. izglītība, arī l/s kursi)

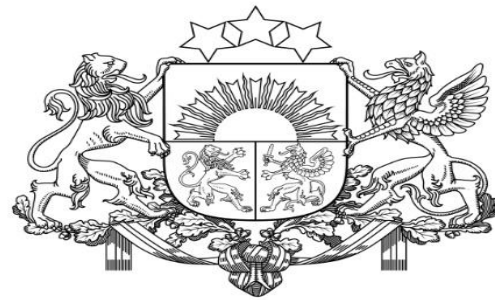
Atbalsta saņemšanas nosacījumi

Darījumdarbības plāns:

- ✓ 3- 4 gadi – seko izvērtēšana
- ✓ konkrētu rādītāju sasniegšana

Atbalstāmās aktivitātes

- ✓ Dzīvu dzīvnieku iegāde
- ✓ Stādu iegāde
- ✓ Jauniem lauksaimniekiem ir iespējama saimniecības iegāde
- ✓ Jaunas, lietotas tehnikas iegāde, būves pārbūve, būves uzstādīšana, būves celtniecības izmaksas, kā arī ēkas atjaunošanas izmaksas
- ✓ Apbūvētas un neapbūvētas zemes iegāde, 10% apjomā no projekta summas
- ✓ Apgrozāmie līdzekļi

Zemkopības ministrija

PALDIES PAR UZMANĪBU!